

חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981¹

הגדרות
(תיקונים:
התשנ"ב, התשס"ח)

1. בחוק זה -
- "בנק" - תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, המקבל פקדונות כספיים בחשבונות עובר ושב על מנת לשלם מהם בשיק לפי דרישה;
- "שיק" כהגדרתו בסעיף 73 לפקודת השטרות;
- "שיק שסורב" - שיק שהוצג לפרעון בתאריך הנקוב בו או אחריו, והבנק סירב לפרעו מחמת שלא היתה יתרה מספקת בחשבון והוא לא היה חייב לפרעו מכוח הסכם עם המושך, ואין נפקא מינה אם היתה סיבה נוספת לסירוב או אם ניתנה הוראת ביטול;
- "חשבון" - חשבון במטבע ישראלי שמושכים עליו בשיק;
- "בעל חשבון" - מי שרשום בבנק כבעל חשבון;
- "מיופה כוח" - מי שבעל החשבון ייפה את כוחו למשוך שיקים על החשבון והוא אינו בעל החשבון;
- "מורשה חתימה" - מיופה כוח בחשבון של תאגיד;
- "פתיחת חשבון" - לרבות רישום בחשבון של מיופה כוח או של מורשה חתימה, לענין משיכת שיקים מהחשבון;
- "חשבון משותף" - חשבון שלגביו רשומים בבנק יותר מבעל אחד;
- "הכרזה על שעת חירום" - כל אחת מאלה:
- (1) הכרזה על מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951;
- (2) הכרזה על אירוע אסון המוני לפי סעיף 90 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;

1. ס"ח 1012, התשמ"א (12.3.1981), עמ' 136.

תיקונים:

ס"ח 1314, התש"ן (6.4.1990), עמ' 128;

ס"ח 1384, התשנ"ב (21.2.1992), עמ' 74 (ראה הוראות תחילה ומעבר בחוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 2), התשנ"ב-1992 בעמוד 19139 להלן);

ס"ח 1394, התשנ"ב (7.4.1992), עמ' 187 [התשנ"ב (מס' 2)];

ס"ח 1479, התשנ"ד (15.8.1994), עמ' 297;

ס"ח 1560, התשנ"ו (8.2.1996), עמ' 69;

ס"ח 1825, התשס"ב (29.1.2002), עמ' 116;

ס"ח 1920, התשס"ד (18.1.2004), עמ' 91;

ס"ח 2157, התשס"ח (16.6.2008), עמ' 569. הצ"ח - כנסת 218, התשס"ח, עמ' 240;

ס"ח 2188, התשס"ט (16.11.2008), עמ' 65. הצ"ח - ממשלה 260, התשס"ו, עמ' 16 ועמ' 90;

ס"ח 2355, התשע"ב (14.5.2012), עמ' 376. הצ"ח - כנסת 446, התשע"ב, עמ' 118;

ס"ח 2467, התשע"ד (7.8.2014), עמ' 736. הצ"ח - ממשלה 771, התשע"ג, עמ' 911.

3) קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום או קריאה לשירות מילואים במצב מיוחד לפי סעיפים 8 או 9 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;

"המפקח" - המפקח על הבנקים לפי פקודת הבנקאות, 1941;
"השר" - שר המשפטים.

1.2 (א) חשבון יהיה מוגבל (להלן - חשבון מוגבל) ובעליו יהיה מוגבל (להלן - לקוח מוגבל) אם סורבו במשך שנים עשר חדשים עשרה שיקים או יותר שנמשכו על החשבון, ובלבד שעברו לפחות חמישה עשר ימים בין הסירוב הראשון לסירוב האחרון.

הגבלת חשבון והגבלת לקוח (תיקונים: התשנ"ב, התשס"ח)

(1א) סורבו שיקים בחשבון במספר שנקבע בתקנות, ישלח הבנק התראה לכל אחד מבעלי החשבון, ממיופי הכוח או ממורשי החתימה, הכל כפי שנקבע בתקנות.

(2א) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוכרזה שעת חירום וסבר המפקח כי יש להשעות בהקדם האפשרי הגבלה של חשבון ובעליו כאמור בסעיף זה, רשאי הוא לקבוע, לגבי המדינה כולה או לגבי שטח מסוים, כי בנק לא יגביל חשבון או בעל חשבון בשל שיקים שסורבו בתקופה שיקבע, ובלבד שהתקופה לא תעלה על 90 ימים; המפקח רשאי לקבוע כאמור מיום ההכרזה על שעת חירום ולא יאוחר משלושים ימים לאחר שהסתיימה.

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות את מספר השיקים והתקופות הקבועים בסעיף קטן (א).

2. סירב הבנק לפרוע שיק מחמת עיקול שהוטל על החשבון, לא ייחשב השיק כמסורב אם הוצג תוך ששים ימים מהיום שבו קיבל הבנק את הודעת העיקול.

חשבון מעוקל (תיקון התשנ"ב)

3. (א) מי שהתקיים בו אחת מאלה הוא לקוח מוגבל בנסיבות מחמירות (להלן - לקוח מוגבל חמור):

לקוח מוגבל חמור [תיקונים: התשנ"ב, התשנ"ב (מס' 2)]

- (1) לקוח מוגבל שחשבון נוסף שלו הוגבל;
- (2) מי שהיה לקוח מוגבל וחשבונו הוגבל שנית תוך שלוש שנים מיום שנסתיימה התקופה שבה היה לקוח מוגבל.
- (ב) מי שהוא לקוח מוגבל חמור, יוגבלו כל חשבונותיו, וכן החשבונות המשותפים לו ולאחרים והחשבונות שבהם הוא מיופה כות, למעט החשבונות שבהם הוא מורשה חתימה.

1. ראו תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשס"ז-2006, ב"דינים", כרך 39, עמ' 19152א.

(ג) שותפיו לחשבון של לקוח מוגבל חמור ובעלי החשבון שבו הוא מיופה כוח כאמור בסעיף קטן (ב), יוגבלו רק במשיכת שיקים מהחשבון, אך הם יהיו רשאים לפתוח חשבון אחר.

(ד) הוגבל חשבון בגלל היותו של לקוח מוגבל חמור מיופה כוח באותו חשבון, והודיע בעל החשבון על ביטול יפוי הכוח של הלקוח האמור, תבוטל הגבלת החשבון.

3א. (א) הבנק יודיע בכתב על חשבון מוגבל או על לקוח מוגבל לכל אחד מאלה: למפקח, לבעל החשבון, למיופה הכוח ולמורשה החתימה.

(ב) המפקח יודיע על לקוח מוגבל חמור לבעל החשבון, למיופה הכוח ולמורשה החתימה.

(ג) המפקח יודיע לכל הבנקים על חשבון מוגבל, על לקוח מוגבל או על לקוח מוגבל חמור.

הודעה על הגבלה
(תיקון התשנ"ב)

3א1. (א) בסעיף זה –

"חשבון" – חשבון שסורבו בו שיקים במספר שנקבע לפי סעיף 2(א1), חשבון מוגבל או חשבון שאחד מבעליו הוא לקוח מוגבל;

"הגבלה מיוחדת" – הגבלה של אדם כלקוח מוגבל מיוחד כמשמעותו בסעיף 3ג.
(ב) בנק לא יצרף אדם לחשבון כבעל חשבון או כמיופה כוח אלא לאחר שמסר לו הודעה על כל אלה:

הודעה לאדם
המבקש להצטרף
לחשבון
(תיקון התשע"ב)

(1) מספר השיקים שסורבו בחשבון בשנים עשר החודשים שקדמו למועד הצירוף;

(2) הגבלה, שאינה הגבלה מיוחדת, שהוטלה על החשבון או על בעליו, כולם או מקצתם, בשלוש השנים שקדמו למועד הצירוף, וסוג ההגבלה שהוטלה, לפי העניין;

(3) הגבלה מיוחדת המוטלת על בעלי החשבון, כולם או מקצתם, במועד הצירוף.

3ב. (א) תקופת ההגבלה של חשבון מוגבל או של לקוח מוגבל היא שנה אחת.
(ב) תקופת ההגבלה של לקוח מוגבל חמור ושל חשבונותיו, כאמור בסעיף 3, היא שנתיים.

תקופת ההגבלה
ותחילתה
[תיקונים: התשנ"ב,
התשנ"ב (מס' 2)]

1. תחילת תוקפו של סעיף 3א1 ביום 14.9.2012. עוד נקבע בתיקון התשע"ב כי בתקופה של שנתיים מיום התחילה האמור תכלול ההודעה לפי סעיף 3א1 לחוק – (1) בשנה הראשונה – רק הגבלות שהוטלו בשנה שקדמה למועד הצירוף לחשבון; (2) בשנה השנייה – רק הגבלות שהוטלו בשנתיים שקדמו למועד הצירוף לחשבון.

(ג) תחילת ההגבלה ביום שצוין בהודעה של הבנק או של המפקח, לפי הענין, שיהיה לפחות חמישה עשר ימים מיום שההודעה נשלחה ללקוח.
(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בנק שהודיע על הגבלה ובנק שקיבל הודעה על הגבלה, לא יפתח חשבון למי שלגביו נמסרה ההודעה מיום שהודיע או מיום שקיבל את ההודעה, לפי הענין.

ג.3. (א) (1) חייב שרשם ההוצאה לפועל הטיל עליו הגבלה לפי סעיפים 66א(3) או 69ד(א)(2) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, יהיה לקוח מוגבל בנסיבות מיוחדות (להלן - לקוח מוגבל מיוחד).
(2) חייב שרשם לענייני המרכז כמשמעותו בסעיף 6א(א) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (בסעיף זה - רשם לענייני המרכז), הטיל עליו הגבלה לפי סעיף 7א(ג)(3) לחוק האמור, יהיה לקוח מוגבל מיוחד.

לקוח מוגבל מיוחד
(תיקונים: התשנ"ד,
התשנ"ז, התשס"ט,
התשע"ד)

(1א) חייב שבית משפט הכריז שהוא פושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980, יהיה לקוח מוגבל מיוחד.

(2א) אדם שבית דין רבני נתן נגדו צו הגבלה לפי סעיף 2(6) לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) (הוראת שעה), התשנ"ה-1995, יהיה לקוח מוגבל מיוחד.

(ב) דינו של לקוח מוגבל מיוחד כדין לקוח מוגבל חמור, למעט לענין סעיף 14(ב), ולענין סעיף 3א(א)(2) לא יראוהו כלקוח מוגבל ואולם המפקח לא יידרש למסור לבעל חשבון שהוא לקוח מוגבל מיוחד לפי סעיף קטן (א) הודעה לפי סעיף 3א(ב).

(ג) תקופת ההגבלה של לקוח מוגבל מיוחד ושל חשבונותיו תהיה כפי שקבעה הרשות המוסמכת, ובלבד שלא תעלה על חמש שנים; לא קבעה הרשות המוסמכת תקופה כאמור, תהיה התקופה בת שנה אחת. בסעיף קטן זה, "הרשות המוסמכת" - רשם ההוצאה לפועל, רשם לענייני המרכז, בית משפט או בית דין רבני.

4. (א) לקוח מוגבל לא יפתח חשבון.
(ב) לא ימשוך אדם שיק על חשבון מוגבל.
(ג) לקוח מוגבל חמור לא ימשוך שיק על שום חשבון.

מהות ההגבלה
(תיקון התשנ"ב)

5. (א) לא יפרע בנק שיק שנמשך על חשבון מוגבל.
(ב) לא יספק בנק טופסי שיקים למשיכה מחשבון מוגבל.
(ג) לא יפתח בנק חשבון ללקוח מוגבל.

חובות הבנק
בחשבון מוגבל

6. (א) על אף האמור בסעיף 5(א) רשאי בנק לפרוע שיק במשך חמישה עשר ימים מתחילת ההגבלה ובלבד שהתאריך הנקוב בו הוא מוקדם מתאריך תחילת ההגבלה.
- (ב) אי פרעון שיק מחמת הוראות חוק זה אינו גורע מכל זכות של אוחז לתבוע על פי השיק.
7. שיק שהוצג לפרעון ולא נפרע מחמת הוראת סעיף 5(א), וכן שיק שסורב, יסמנו הבנק הנמשך, לפי העניין.
8. ראה המפקח שבנק לא הגביל בעל חשבון או חשבון שלפי הוראות חוק זה היה עליו להגבילו, רשאי הוא, במקום הבנק, לנקוט כל פעולה הדרושה לביצוע ההגבלה.
9. הודיע בנק בטעות על הגבלה, יתקן את הטעות ויודיע על כך לבנק ישראל, וההגבלה תהיה בטלה.
10. (א) לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, רשאים לבקש מבית משפט השלום שיבטל הבאת שיק במנין השיקים שסורבו בהתקיים אחת מאלה:
- (1) הבנק סירב לפרוע את השיק מחמת טעות;
 - (2) הבנק סירב לפרוע את השיק מחמת עיקול שהוטל על החשבון והתקיימו שנים אלה: השיק נמשך לפני שהבנק קיבל את הודעת העיקול ולא ניתן היה לפרעו במשך ששים הימים האמורים בסעיף 2א;
 - (3) ללקוח היה יסוד סביר להניח שהיתה חובה על הבנק לפרוע את השיק, אם בשל כך שהיתה יתרה מספקת בחשבון, או שהבנק היה חייב לפרעו מכוח הסכם אתו;
 - (4) נבצר מהלקוח לטפל בענייניו מחמת פגיעה, בו או ברכושו, בפעולת איבה, ובשל כך סורב השיק;
 - (5) הלקוח הוא תושב של שטח שהוכרזה לגביו שעת חירום כאמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרה "הכרזה על שעת חירום", ובין המועד שבו נמשך השיק ובין המועד שבו הוצג לפירעון חלה הרעה משמעותית בהכנסותיו של הלקוח עקב שעת החירום, ובשל כך סורב השיק.

(ב) לא יהוו עילה לערעור או לביטול הבאת שיק במנין השיקים שסורבו -

(1) פגם שנפל בהתראה;

(2) אי קבלת התראה, ובלבד שהבנק שלח התראה.

10א. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת מי שהגיש ערעור, לתת צו שימנע את תחילת ההגבלה; משניתן הצו יחולו הוראות אלה:

(1) המבקש לא יהיה רשאי לפתוח חשבון ובנק לא יפתח לו חשבון בתקופה שהצו עומד בתקפו;

(2) התקופה שבה הצו עמד בתקפו לא תובא בחשבון תקופות ההגבלה שנקבעו בסעיף 3ב;

(ב) שיקים שסורבו בתקופה שבה עמד הצו בתקפו, ייכללו במנין השיקים לענין סעיף 10.

(ג) הוגש ערעור על החלטת בית משפט השלום שניתנה על פי סעיפים 10 או 10א, רשאי בית משפט שלערעור, אם ראה זאת לנכון, לקבוע כי הוראת פסקה (1) לסעיף קטן (א) לא תחול, או כי על אף האמור בפסקה (2) לסעיף קטן (א), תובא התקופה שבה עמד הצו בתקפו, כולה או מקצתה, בחשבון תקופת ההגבלה.

(המשך בעמוד הבא)

11. (א) לא יפתח בנק חשבון בלי לרשום פרטי זיהוי של בעל החשבון כפי שקבע השר בתקנות.

פרטי זיהוי
(תיקון התשנ"ב)

(1א) לא ירשום בנק מיופה כוח או מורשה חתימה בחשבון בלי לרשום את פרטי הזיהוי שלהם, כפי שקבע השר בתקנות.

(ב) ראה המפקח שבנק לא רשם את פרטי הזיהוי של בעל חשבון, של מיופה כוח או של מורשה חתימה, מחמת שסירבו למוסרם או מחמת שלא מסרו אותם, רשאי הוא להורות לבנק שלא לספק טפסי שיקים לאותו חשבון.

11א. לא ימסור בנק טפסי שיקים, אלא אם כן מוטבעים עליהם פרטי זיהוי של בעל החשבון כפי שקבע המפקח בכללים (להלן – פרטים אישיים).

הטבעת פרטים
אישיים
(תיקונים:
התש"ן, התשנ"ב)

11ב. (א) לא ינפיק אדם טפסי שיקים, אלא אם כן נתקיימו כל אלה:
(1) הוא קיבל את אישור הבנק שבו מתנהל החשבון שעליו מיועדים להימשך שיקים בטפסים האמורים;
(2) על גבי טפסי השיקים מוטבעים הפרטים האישיים שאישר הבנק האמור למנפיק.

אישור הנפקה ללא
אישור
(תיקונים:
התש"ן, התשנ"ב)

(ב) לא יסרב בנק סירוב בלתי סביר לתת אישור כאמור.
(ג) בנק שאישר למנפיק להנפיק טפסי שיקים, ימסור לו את הפרטים האישיים.

12. אוחז בשיק שלא נפרע מכל סיבה שהיא, ימסור לו הבנק הנמשך, לפי בקשתו, פרטי זיהוי של המושך או של בעל החשבון כפי שקבע השר בתקנות.

גילוי זהות המושך
(תיקון התשנ"ב)

13. בנק שהגביל בעל חשבון ידווח על כך לבנק ישראל, ובנק ישראל יעביר לכל בנק את הפרטים בדבר ההגבלות, הכל כפי שקבע המפקח.

דיווח

14. (א) בנק ישראל רשאי לפרסם את מספרי החשבונות המוגבלים, עם ציון שם הבנק שבו מתנהל כל חשבון ותאריך סיום ההגבלה.

פרסום
(תיקון התשנ"ב)

(ב)¹ בנק ישראל רשאי לפרסם את שמות לקוחות המוגבלים החמורים, בציון פרטי הזיהוי כפי שנקבעו בתקנות ואת תאריך סיום ההגבלה, בהתקיים אחת מאלה:

1. תחילתו של סעיף 14(ב), לעניין פרסום שמות לקוחות מוגבלים חמורים שבמאגר בנק ישראל ופרטי זיהוי שלהם, תהיה ביום 1.1.1998 (ק"ת 5862, התשנ"ח, עמ' 83).

- (1) עברו ששים ימים מיום משלוח ההודעה לפי סעיף 3א(ב) ובתקופה זו לא הודיע בעל החשבון לבנק ישראל בדואר רשום על הגשת ערעור בצירוף העתק ממנו;
- (2) הערעור בוטל, נמחק או נדחה.

14א. (א) היה הפרסום כאמור בסעיף 14(ב) מוטעה, יפרסם בנק ישראל תיקון טעות באופן שבו נעשה הפרסום.

פרסום מוטעה
(תיקון התשנ"ב)

- (ב) נתבע בנק בשל פרסום מוטעה, יודיע על כך ליועץ המשפטי לממשלה.
- (ג) חוייב בנק לפצות את מי ששמו פורסם בשל פרסום מוטעה שנעשה בתום לב, ישפה אותו אוצר המדינה; שיפוי לפי סעיף זה יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מהסכום שבו חוייב הבנק.
- (ד) חוייב בנק בפיצוי על פי הסדר על דרך של פשרה, בוררות או הסדר אחר, לא יהיה זכאי לשיפוי על פי סעיף קטן (ג), אלא אם כן קיבל את הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להסדר האמור.

15. בנק ובנק ישראל רשאים לגלות שלקוח או חשבון שלו הוגבלו, אם הגילוי דרוש לצורך ניהול חקירה פלילית על פי דין או לצורך ביצוע חוק שירות נתוני אשכנזי, התשס"ב-2002.

סמכות גילוי
(תיקון התשס"ב)

16. (א) המושך שיק מחשבון מוגבל בתקופה שהוא לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור או לקוח מוגבל מיוחד, דינו - מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או פי ארבעה מסכום השיק, לפי הסכום הגדול יותר.

עונשין
(תיקונים: התש"ו,
התשנ"ב, התשנ"ד)

(ב) העובר על הוראות סעיף 11ב(א), דינו - מאסר שלוש שנים.

17. לא ישאו בנק, בנק ישראל, החברה, כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנותנה שירותים לפי הוראות סעיף 88 לחוק האמור ועובדיהם באחריות פלילית בשל מעשה או מחדל שעשו בתום לב לביצוע חוק זה.

פטור מאחריות פלילית
(תיקונים:
התשנ"ב, התשס"ד)

18. בנק שלא מילא הוראה מהוראות חוק זה, רשאי המפקח לראות בכך פגם לענין סעיפים 8א ו-8ג לפקודת הבנקאות, 1941.

פגם

19. (א) בית משפט בדונו בעבירה לפי סימן ו' של פרק י"א לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שכרוכים בה שיקים, רשאי, בנוסף לכל עונש אחר, להורות שהנאשם או חשבונו או כל חשבונותיו, לרבות חשבון משותף והשותפים בו, יהיו מוגבלים לפי חוק זה, מתאריך שקבע.

הגבלה בעונש נוסף
(תיקון התשנ"ב)

(ב) בית המשפט רשאי להטיל תקופת הגבלה ארוכה מזו הקבועה בחוק זה, ובלבד שלא תעלה על חמש שנים.

(ג) בית המשפט רשאי לקבוע כי לענין סעיף 14(ב) יראו את הנאשם כלקוח מוגבל חמור.

19א. בית המשפט ימציא לבנק ישראל הודעה -

הודעה לבנק ישראל
(תיקון התשנ"ב)

(1) על כל עונש שהטיל לפי סעיף 19 או סעיף 436 לחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(2) על החלטות שניתנו בערעורים לפי סעיף 10.

20. (א) המפקח רשאי לקבוע בכללים -

סמכויות המפקח
(תיקונים:
התשנ"ב, התשס"ח)

(1) לענין סעיף 7 - דרכי סימון שיק;

(1א) הוראות ביצוע לענין הפעלת סמכותו לפי סעיף 2(א2);

(2) פרטים אישיים של בעל החשבון לפי סעיפים 11א ו-11ב;

(3) פרטי דיווחים לענין סעיף 13;

(4) דרכי המסירה וההצגה של פרסומים לפי סעיף 14.

(ב) המפקח רשאי לאצול מסמכויותיו לפי חוק זה לעובד בנק ישראל,

למעט סמכויותיו לפי סעיפים 2(א2), 18 ו-20(א).

20א. (א) הוראות חוק זה יחולו על בנק הדואר כמשמעותו בחוק בנק הדואר, התשי"א-1951; לענין חוק זה, הוראת תשלום של בנק הדואר תיחשב כשיק.

בנק הדואר
(תיקון התשנ"ב)

(ב) לצורך ביצוע חוק זה יהיו נתונות למפקח הסמכויות הנתונות לו

בסעיף 5(א) לפקודת הבנקאות, 1941, גם לגבי בנק הדואר.

(ג) הפעיל המפקח סמכויותיו לפי חוק זה לגבי בנק הדואר, יודיע על כך

למנהל בנק הדואר.

21. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהסכמת שר האוצר, להתקין תקנות לביצועו, ובין השאר, לקבוע -

ביצוע ותקנות
(תיקונים:
התשנ"ב, התשס"ח,
התשע"ב)

- (1) באישור ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת - סייגים לתחולת חוק זה;
- (2) את מי ירשום בנק כבעל החשבון לענין חוק זה בנסיבות מיוחדות;
- (3) פרטי הודעות לפי סעיף 3א, דרכי קביעת המועד לתחילת ההגבלה ודרכי המצאת ההודעות;
- (3א) פרטי הודעה לפי סעיף 1א3 ודרכי מסירתה;
- (4) את התנאים למשלוח התראות למושך שיקים שסורבו, מספרן, פרטיהן והמועדים והדרכים לשליחתן;
- (5) לענין ערעור לפי סעיף 10 - מועד להגשתו וסדרי דין ודיני ראיות מיוחדים לו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א)1, רשאי השר לקבוע סייגים לתחולת חוק זה, שיחולו בעתות חירום, לרבות בתקופת הכרזה על שעת חירום, אם סבר כי בשל דחיפות העניין לא ניתן לקבוע את הסייגים בדרך הקבועה בסעיף קטן (א)1; תקנות לפי סעיף קטן זה טעונות אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ואולם לא החליטה הוועדה בדבר אישור התקנות או דחייתן בתוך 21 ימים מן היום שהתקנות נמסרו לה, יראו את התקנות כאילו אושרו.

22. תחילתו של חוק זה תשעה חדשים מיום קבלתו בכנסת, אולם -

- (1) סעיף 11 תחילתו עם פרסום החוק;
- (2) סעיף 14(ב) תחילתו ביום שיקבע השר בצו, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

משה נסים
שר המשפטים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

תחילה